Ч. 30 Второк 10 (22) лютого 1898. Рік VIII

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годинї по полудни.

Редакция і Адмінїстрация: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жаданє і за зложенем оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої".

Передплата у Львові в аґенциї дневників пасаж Гавсмана ч. 9 і в ц. к. Старостах на провінциї:
на цїлий рік зр. 2·40
на пів року „ 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:
на цїлий рік зр. 5·40
на пів року „ 2·70
на чверть року „ 1·35
місячно . . „ —·75
Поодиноке число 3 кр.

Сойм краєвий.

(25 засїданє з дня 16 лютого 1898).

(Засїданє вечірне.

Дебата буджетова.

На вечірнім засїданю приступила палата до розправи над справозданем комісиї буджетової о прелімінари фонду краєвого на рік 1898. Ґенеральний справоздавець пос. Пінїньский. До голосу записали ся посли ґр. Стадницкий, Бернадзїковский, Заячківский і Ґурский.

Перший промавляв пос. ґр. Стадницкий. Бесїдник зазначив насамперед, що тепер перебули ми тяжкі часи в Австриї, котрих наслїдком було то, що ми стратили правительство, котре нам було прихильне, а не знаємо яке буде теперішнє. Були такі, котрі не знали що роблять, а иньші сьвідомо ставили трудности правительству і стреміли до єго поваленя. Тепер представляє ся як в справі угоди з Угорщиною так і участи в податках безпосередних менше користна ситуация, а то справи важні для нашого краю.

Загальне обезсиленє власти, загальне непошанованє того, що зве ся зверхностию. Улиця валить правительство, професори університету пишуть мемориялн, студенти страйкують, — все то вказує, що власть іде з долини. На ті факти звертає бесїдник увагу і каже, що всї поважні і розважні елементи повинні призадумати ся над теперішним положенем. Переходячи до справ соймових бесїдник звертає ся передовсїм до Русинів, підносячи, що лиш гармонїйне спільне дїланє обох народностий веде до цїли. Русини могли переконати ся, що кожде їх справедливе жаданє знаходить в соймі відповідне увзглядненє. Завсїгди, коли ходило о річеве увзглядненє потреб народности рускої, сойм потреби ті увзглядняв а робив то в доброї волї.

Бесїдник звернув ся відтак до клюбу людового і зазначив, що було би пожаданим, щоби той клюб удержував більший контакт з другими партиями. Ради, які той клюб одержує з поза сойму, походять з радикальних часописий, котрі роздразнюють, а що гірше в справах економічних виступають без зпаня предмету. Партиї поступовців закидав бесїдник, що она виступила з внесенєм реформи виборчої (V курия) і єсть тої гадки, що нинї самі члени клюбу признають, що внесенє їх не було щасливе.

Опісля обговорював бесїдник справу видатків на школи і зазначив, що зниженє лїт служби учителям з 40 на 35 лїт пе має узасадненя. Бесїдник бажав би щоби громада і двір заняли ся школою і окружили єї ревнїшою опікою. Дальше обговорював бесїдник справу розвою комунїкаций в нашім краю, справу будови зелїзниць, і наконець заявив, що буде голосувати за буджетом.

Пос. Бернадзїковский зазначив, що межи двома верствами в нашім краю єсть доси такий передїл, що о гармонїйнім спільнім дїланю трудно нинї говорити. Бесїдник жадає, щоби шляхта зблизила ся до народу і була єго прихильним дорадником. Переходячи до шкіл зазначив бесїдник, що при основуваню шкіл менше думає ся о фактичній потребі, а більше о фондах. Дальше виступив бесїдник з жалями на то, що духовеньство кидає ся в борбу політичну, що не годить ся з єго високим посланием (*Загальний протест*) та що при аґітациї виборчій уживає ся жидів. Відтак говорив бесїдник о реґуляциї рік і о парцеляциї та внутрішній кольонїзациї. Наконець заявив, що буде голосувати за буджетом.

Пос. Заячковский зазначив насамперед, що стан економічний нашого населеня єсть дуже сумний, тягари суть так великі, що значна часть населеня вже не може їх двигати. Бесїдник обговорював відтак каси системи Райфайзена і зазначив, що они були би дуже пожиточними для людности селяньскої. Відтак обговорював бесїдник велике число нечинних шкіл і мале число шкіл народних з руским язиком викладовим, наконець злу орґанїзацию шкіл рільничих. Переходячи до адмінїстрациї дорогової зазначив бесїдник, що доставу шутру не повинно ся віддавати спекулянтам, але громадам. Бесїдник обговорював спосіб переведення виборів і жалував ся на надужитя функціонарів правительственних, котрих за то не потягнено до одвічальности. Наконець заявив, що він і єго приятелї полїтичні будуть голосувати за буджетом.

Пос. Романович обговорював фінансове положенє краю і буджету та доказував, що треба буде оглянути ся за новим жерелом доходів, а до того стремить пропінацийне внесенє пос. Щепановского.

---

17)

Остров з закопаними скарбами.

(З анґлїйского — Р. Л. Стівензона.)

(Дальше).

Цїлий вечер стріляли з пушки. Одна куля за другою перелїтала попад нами і заривала ся в піску посеред огорожі. Але що кулї били в пісок, то ми й не бояли ся, що котра з них відобє ся; а коли котра з них і пробила кришу на хатї, то ми привикли й до сеї забавки та не приписували їй більшого значіня, як от лиш грі в круглї.

— Тото гриманє має бодай одну добру сторону — запримітив капітан: Мабуть в лїсї перед нами нема наших противників, а що відплив моря вже досить довго триває, то наші запаси мабуть не лежать вже у водї. Нехай хто, у кого охота, іде по мариноване мясо.

Ґрей і Ґунтер зголосили ся перші. Узброївшись добре, вийшли они нишком з хати, але незадовго вернули в порожними руками. Ворохобники були сьмілїйші, як то ми собі гадали, або хиба мали незвичайне довірє до артилерийских здібностий Ізраїла. Чотирох чи пятьох з них забирали дуженильно наші запаси та брели з ними до ґіґа, що стояв недалеко, а в котрім був Зільвер комендантом. Кождий з них мав тепер мушкету, котрі, видко, походили з їх тайного маґазину.

Капітан сїв собі з своєю корабельною книгою і став в ню записувати, як слїдує:

„Александер Смолет, корабельник; Давид Ляйвезі, лїкар корабельний; Аврам Ґрей, сокерник; Джон Трелявні, властитель; Джон Ґунтер і Річард Джуйс, слуги властителя і люди, що не були моряками — цїла часть залоги корабля, що остала ся вірною — вийшли нинї на остров з запасами поживи, котра малими порциями стане на десять днів, та вивісили на хатї з кругляків на острові з закопаними скарбами, анґлїйску хоругов. Тому Рідруса, слугу властителя і чоловіка, що не був моряком, застрілили ворохобники; Джім Ґакінс хлопець кају.ові —".

Як-раз в сїй порі подумав і я собі, що стало ся з бідним Джімом Ґакінсом.

Аж ось від сторони сухої землї роздав ся голос.

— Докторе! Сквайре! Капітане! Гей Ґунтер! То Ви? — кричав хтось раз по раз.

Коли я побіг до дверий, прийшов я саме ще в пору, як Джім Ґакінс, здоровий і з цїлою шкірою перелазив через частоколи.

Глава девятнайцята.

Джім Ґакінс зачинає знов розповідати: Залога хати з кругляків.

Скоро Бен Ґун побачив хор.гов, пристанув, вхопив мене за руку і сїв.

— Таже твої приятелї вже тут — сказав він.

— Може то скорше ворохобники — відповів я.

— Пус а бесїда — сказав він на то. — На таким місци, як отсе тут, де звичайно заходять лиш ті, що гонять за щастем, був би Зільвер, то можете менї вірити, вивісив чорну хоругов. Нї, то твої приятелї. Та вже й була бійка і мабуть твої приятелї побідили, а тепер они тут на острові, в тїй хатї з кругляків, котру перед многими лїтами Флїнт побудував. Флїнт, бачиш, був розумна голова, і як би не рум, то не було би єму нїколи пари. Він нїкого не бояв ся, хиба лиш одного Зільвера, котрий все-таки так складав ся перед ним як ножик.

— Ну — сказав я на то, — може то й так, але тим більше треба менї спішити ся і дістати ся до моїх приятелів.

— Не квап ся мате — сказав согди Бен — не квап ся. З тебе добрий молодець, хиба що я би помиляв ся, але ти все-таки ще молодець. А Бен Ґун не дурний. Мене й румом туди не звабиш, куди ти хочеш іти, доки не побачу твого джентельмена і не дістану від него слово. Не забу ь же, що я тобі казав.

Та ще й третїй раз штуркнув мене попід ребра з таким самим хитрим усьміхом.

— А коли вам треба буде Бен Ґуна, то ти, Джіме, знаєш де єго знайти. Саме там, де ти єго нинї знайшов. А коли він схоче прийти до мене, то нехай де жить в руцї білу хустку та іде сам один.

— Отже добре — сказав я. — Тепер знаю, чого хочеш. Ти хочеш щось сказати та хочеш поговорити з сквайром або доктором, і тебе можна там застати, де я тебе нинї стрітив. Чи то вже все?

— Але не забу. ь на час, коли мене можна там застати — додав він: Від полудня, аж так може до тгетої години.

— Отже згода — сказав я. — Чи можна менї тепер іти?

Маршалок заявив відтак, що до голосу записали ся ще посли: Гурский, Роттер, Щепановский і Пашковский. Палата ухвалила замкнене дискусиї, а відтак відчитано ще дві інтерпеляциї: пос. Бойка в справі паспортів для селян на виїзд за границю на заробітки і пос. Гаморака в справі неправильностий при виборах до ради громадскої в Коцюбинцях, повіта гусятиньского.

Вісти політичні.

Ситуация політична в нашій половині держави все ще не ясна а речинець скликаня Ради державної не звістний; що дня то инша несесь о нім чутка. Тепер говорять н. пр., що Рада державна не буде скликана в марті але аж пізнійше, бо нема певности, що Німці схотять спокійно радити. Так само що дня инші чутки розходять ся о якихсь змінах в кабінеті, котрим, розуміє ся, годі вірити.

В процесі Золї скінчено поступоване доказове. Нема майже сумніву, що Золю засудять. Нині буде промавляти ґен. прокуратор а відтак оборонець Золї, адв. Ляборі; наконець відчитає сам Золя свою заяву. Наконець буде промавляти оборонець ґазети Aurore адвокат Клемансо.

На Балкані щось знову зачинає рвати ся. В Болгариї мало настати велике роз'ярене з причини подій в Скопльо, а власти турецкі боять ся, щоби не прийшло до якогось конфлікту з Болгариєю і длятого поручено Едгемови-пашї, щоби дві бриґади тесальскої армії перенїс на болгарску границю.

Новинки.

Львів дня 21-го лютого 1898.

— **Др. Олександер Колесса**, доцент руского язика і літератури в львівскім університеті, іменований надзвичайним професором того предмету в тім-же університеті.

— **Стипендийною запомогою** з фонду Архикнягинї Гізелї 100 зр. річно, наділив управляючий совіт „Народного Дому“ Софію Ясеницку, кандидатку II. року женьскої учительскої семинариї в Перемишли, сироту по сьвященику; — стипендийною запомогою з фонду бл. п. о. Льва Мацїлиньского 55 зр. річно і з резервового фонду бл. п. крил. Григория Шашкевича 45 зр. річно, разом 100 зр., наділив Ольгу Ю. Добряньску, кандидатку III. року семинариї учительскої в Перемишли, сироту по судовім ад'юнктї; — вкінци запомогою з фонду бл. п. Льва Мацїлиньского 40 зр. річно надїлив Софію Будзиновску, кандидатку II. року приватної женьскої семинариї учительскої у Львові. — Всї три запомоги уділені від 1-го курсу 1897/8 року шкільного аж до скінченя наук.

— **В скільских горах** снїг засипав так землю, що тяжко виїхати в ліс по дерево, або в поле по сїно. Снїг лежить майже на метер високо і все ще паде. Тепер перервана майже всяка комуникация з села до села. В Погарі, де вже від давна показує ся нафта, викупили спекулянти вже досить селяньских парцель. В тій громаді нема чоловіка, котрий би послужив доброю радою людям, то й они ідуть на ослїп в пропасть, бо усуваєсь їм спід ніг земля і їх майно.

— **Докори совісти.** Вчера около 8-ої години вечером зголосила ся 29-лїтна служниця Анна Волощук на львівскій поліциї і зізнала, що в цьвітни 1897 р. кинула свою 9-місячну дитину, мужеского пола до Полтви. Волощук виглядала як божевільна. Єї замкнено поки-що в полїцийнім арешті.

— **Страшна пригода.** Мечислав Дембиньский, 23-лїтний диєтар у Львові, замешкалий при ул. Вірменьскій ч. 30 у свого вітця, пенсионованого урядника зелїзничого, помер в суботу о 7-ій годинї рано трагічною смертию. В пятницю вечером болїли его зуби і отець. аби біль втихомирити, застрикнув ему під шкіру морфіну. В наслідок за великої скількости морфіни наступила смерть мимо помочи візваних лїкарів до кількох годин. Трупа відставлено до трупарнї і заряджено відтак карне слїдство.

— **Катастрофа на мори.** Паровець „Elacht“, що належить до ґенеральної трансатлянтийскої компаниї, в дорозї з Марсилиї до Кольон, розбив ся передвчера недалеко рога Анага і пішов на дно. Капитана, одного официра і 11 моряків вратовано, 49 подорожних і 38 моряків згинуло. — Недалеко берегів Аляшки затонув корабель „Clara Nevada“. Причиною катастрофи було пукнене кітла. Цїла залога і всї подорожні, котрих число доси незнане, потопили ся. — На східнім побережи фіньского заливу відорвала ся нараз брила леду і унесла з собою на повне море 240 рибаків. Уратовано з них лиш 40, прочі здає ся утонули.

— **Процес Золї яко жерело зарібку.** Великий процес, що Парижан вправляє в горячку, став для деяких бідаків незлим жерелом зарібку. Бездомні бідаки встають ранними досьвітками і біжать перед судову палату. Судова палата є навкруги обведена зелїзними штахетами. При тих штахетах уставляють ся ті бідаки і нетерпеливо вичікують дня. Заким розпічне ся розправа, збирають ся перед палатою товпи цікавих Парижан, з котрих кождий рад би заняти найвигіднїйше місце. Бідаки, що розсадили ся при самім паркані або й повилазили на него, відступають свої місця за добру заплату. Цїни змагають ся з кождою годиною аж до отвореня розправи. О 10-тій годинї коштує місце в першім ряді перед парканом 2 франки, о 11-ій годинї вже два рази тілько. Бідаки продавши свої місця, добувають силою на ново перші ряди, щоби їх знова продати. Також мешканцї домів навкруги суду, використовують ситуацию винаймаючи поодинокі вікна і бальконі. Від першого до пятого поверха в кождім вікнї стоїть повно людий, котрі нетерпеливо чекають лиш нагоди, щоби могли крикнути при появі офіцирів: „Най жиє армія!“ або: „Плюй на Золю!“

— **Конї в повстяних чоботах.** Таку повину вигадало берлиньске товариство для охорони звірят і робить тепер з ними проби. Проби мали випасти дуже добре. Именно надають ся добре згадані чоботи тоді, коли кінь упаде. Підкованому коневи в упряжи тяжко встати і він нераз калїчить ся, в повстяних чоботах — як пишуть берлиньскі часописи — встає кінь скоро і легко. Добрі мають бути повстяні чоботи також тоді, коли кінь згубить підкову. Один дорожкар їхав в часї ожеледи з Шарльоттенбурґа до Берлина. В дорозї згубив кінь підкову і дорожкар хотїв перервати їзду і завести коня до коваля, коли пригадав собі, що має з собою повстяні чоботи. Він заложив коневи на ногу чобіт і заїхав безпечно і скоро на місце призначеня. Кінь ішов в чоботї лїпше як з підковою. Тепер порозадавало то товариство охорони звірят берлиньским дорожкарям безплатно повстяні чоботи для коний, аби они робили з ними проби.

— **Кіт спасителем від смерти.** Перед кількома днями лучила ся в Парижи така пригода. Два молоді торговельні помічники варили собі рано снїдане на отвертій, вуглєм огріваній зелїзній

— Але чейже не забудеш? — спитав він ще раз як би нобоював ся. — Нї? — Ну, то можеш вже іти Джуме. Але ти, Джіме, чей не вапродаш Бен Гуна Зільверови, коли би з ним зійшов ся? Навіть і дикими кіньми не видобудуть з тебе моєї тайни? Нї, кажеш? А о що заклад, Джіме, що коли розбишаки будуть ночувати на острові, то завтра лишать ся вдовиці?

В сїм місци перебив ему вистріл з пушки і з помежи дерев надлетїла куля та зарила ся в пісок не дальше як на сто кроків від того місця, де ми стояли. В найблизшій хвили розбігли ми ся кождий в иншу сторону.

Добру годину греміло стріляне і кулї лїтали поміж дерева. Я втїкав з одного місця на друге та ховав ся, а все менї здавало ся, що мене поцїлить якась куля. Але під конець тої бомбардациї набрав я знову відваги, хоч все ще не міг зважити ся іти до хати з кругляків, бо там кулї найчастійше били. Я взяв ся на всхід і колуючи довго опинив ся наконець під деревами на побережу.

Сонце як-раз було зайшло, а від моря повіяв холодний вітер, від котрого листє на деревах зашелестїло і сїра поверхня пристанї вкрила ся легонькими филями. Приплив моря ще не наставав і дно моря, вкрите піском виднїло ся далеко від мене без води. По спеці дня настало тепер дуже холодно, так, що я мимо моєї грубої одежі таки добре був змерз.

„Гіспаньола“ все ще стояла на давнім місци, але на еї машті повівала тепер дійстно чорна хоругов. Коли я так дивив ся на корабель, блиснуло там ще раз, і то був послїдний вистріл, від котрого знов залунало по острові.

Я полежав хвильку на своїм місци і дивив ся на то, що дїяло ся по першій зачіпцї. Недалеко від хати з кругляків кількох людий розбивало щось сокирами. То була, як я опісля переконав ся, наша бідна йолля. Трохи дальше, саме коло устя ріки, горіла під деревами величезна ватра; межи берегом а кораблем був один їх заєдно в руху, а люди, котрих я зрана видів ще так дуже насупленими, були веселі та веслуючи вигойкували як дїти. Але по їх голосї зміркував я, що то рум так з них сьпівав.

Наконець здавало ся менї, що я вже зможу піти до хати з кругляків так, що мене нїхто не побачить. Я вийшов досить далеко на плоский пісковатий клин, що окружає пристань від всходу і при низькім станї води стоїть в звязи з кістяковим островом, та побачив тепер, коли піднїс ся, майже на самім кінци того клина, одну однїсеньку білу скалу, що піднимала ся з помежи корчів, а котрі барва була якось дивно біла. Менї зараз пригадало ся, що то тота біла скала, о котрій Бен Гун говорив, та що я тепер бодай знаю, де можна би дістати човен, коли би нам его колись було потреба.

Відтак лїз я дальше нишком край ліса, аж дійшов до позадної сторони хати з кругляків, значить ся, до тої, котрою она була звернена до побережа. Тут ждало мене дружне приняте.

Я зараз розповів їм мою пригоду, а відтак став розглядати ся доокола. Хата з кругляків була збудована з необтесаних соснових пнїв. Поміст місцями підносив ся на півтора стопи понад пісковату площу. Коло дверий було жерельце, з котрого зроблено досить дивну керничку в той спосіб, що встромлено в землю корабельний котел, в котрім дно вибито.

Крім самих пнїв мало що иншого лишило ся ще було з тої хати, але в однім кутї було ще кілька каменїв, а на них старий зелїзний рушт до вареня.

Дерево, що росло боками горба і посеред огорожі, ужито зовсім на будову хати, а по пняках могли ми видїти, який тут мусів бути давнїйше красний лісок. По вирубаню дерева дощі по найбільшій части змили верхну часть землї, або вітер навіяв тут піску, а там, де із кітла випливало жерельце порозростали ся мох та папороть. Попід самі частоколи — за близько для нашої оборони — був ще густий, буйний ліс, з того боку як до глубини острова самі сосни, а від сторони моря повен і жистяків.

Холодний вечірний вітер, о котрім я вже говорив, дув крізь кожду шпару, а на поміст надував заєдно богато дуже мілкого піску. Ми мали пісок і в очах і в ротї та й в страві, коли вечеряли, а в керничцї він так перевертав ся, як крупи коли каша зачинає варити ся. Замість комина була в криши чотирогранна діра, але нею виходила лиш мала часть диму а більша часть розходила ся по хатї, так, що ми заєдно мусїли кашляти і протирати собі очи.

Ще й то додам, що Ґрей мав обвязане лице, бо его зранили ножем, коли він вирвав ся від ворохобників, та що бідний старий Рідрус лежав все ще непохоронений, в однім кутку хати, вкритий анґлїйскою хоругвою.

Як би ми були тут сидїли і нїчого не робили, то певно були би набавили ся пропасницї, але капітан Смолет не дав нам дармувати. Він скликав нас всїх разом і подїлив нас на варти. Доктор, Ґрей і я належали до одної, сквайр, Гунтер і Джуйс до другої. Хоч і як ми були помучені, а все-таки двох з нас мусїли іти за топливом, а два другі копати гріб для Рідруса. Доктора зробили кухарем, а я стояв перед дверми на вартї. Капітан сам ходив від одного до другого та додав нам охоти а де було потреба, то і сам приложив рук.

Від часу до часу появив ся доктор в дверох, щоби відотхнути сьвіжим воздухом та покріпити очи, котрі єму мало що вже не пови-

печи. Нагле один з них, почувши, що его млоїть, кинув ся в одежи на ліжко і зараз заснув. По хвили зробив то само і его товариш. Причиною того було зачадженє. Як довго лежали они оба непритомні, не знати. Відомо лише то, що вскорі один з зачаджених прийшов до себе, а то завдяки котови. Кіт бо, почувши імовірно загар, кинув ся до вікна, збив шибу і вискочив на улицю. Отвором в збитій шибі вдер ся сьвіжий, морозний воздух до мешканя і очистив загар, який там був. На крик уратованого молодця, котрий не міг ще удержати ся на ногах, збігли ся домівники і уратували обох від смерти.

ТЕЛЕҐРАМИ.

Відень 21 лютого. Президент міністрів др. Ґавч, вернув з Будапешту, де мав довшу авдиенцию у Его Вел. Цісаря.

Ґрадиска 21 лютого. Вчера рано, о 6 год. дало ся тут почути два рази сильне землетрясенє.

Париж 21 лютого. В честь альжірского проводиря антисемітів відбуло ся вчера по полудни велике віче в Ля Вілєт, на котрім ухвалено солідарність всїх антисемітів у Франциї, щоби край увільнити від капіталїзму. Пізнїйше демонстровано на улицях проти Золї і жидів. Арештовано 5 демонстрантів.

Константинополь 21 лютого. Султан принимав на авдиенциї німецкого амбасадора Маршаля і надїлив его ордером Османіє з брилянтами.

Переписка зі всїми і для всїх.

Ф. Токи.: Добрі книжки до практичного господарства в тих розмірах, як Вам потреба, для ріжних его галузий, знайдете у виданях „Просьвіти“. Напишіть до оловного Виділу „Просьвіти“ у Львові (ринок, ч. 10. власний дім), і просіть, щоби Вам прислали спис книжок виданя того товариства. З того спису виберіть собі всї книжочки господарскі і кажіть собі прислати. Ціна кождої книжочки не більше як 20 до 30 кр. і за яких 2 зр. що найбільше будете мати підручну бібліотечку господарску, з котрої кождої хвилї будете могли інформувати ся. Збирайте собі також всї ті числа нашої часописи, в котрих знаходять ся „Добрі ради“ (а по части і „Переписка“, в котрій иноді знаходять ся відповіди на питаня з господарства) і дайте їх собі разом оправити в одну книгу. Або робіть так, як то ми вже давнїйше радили: витинайте „Добрі ради“ та пригожі Вам відповіди з переписки, та наліплюйте оплатками в окремий зошит з білого паперу. З польских, добра би була книжка: Ignacego Łyszkowskiego: „Gospodarz“. Єсть то досить груба книжка, котра обнимає всї галузи господарства, а именно: I) Рільництво; II) Годівля і хороби коний, рогатої худоби і овець; III) Городництво; IV) Пасїчництво; V) Всячина господарска. Ціна 1 зр. (Можете виписати собі з книгарнї Г. Альтенберґа у Львові). В тім лиш трохи недогода, що ся книжочка видана для Познанщини (в Прусах) і може дещо неконче буде відповідати нашим відносинам; але то впрочім можна буде легко змірковати і зрозуміти. — **Учитель 23.**: Підручників про ставленє будинків господарских в нашім язици нема. В польскім здає ся нам, що щось в тім роді появило ся давнїйшими роками, але ми не мали ще доси часу розвідати про то. В нїмецкім язици єсть богато того рода підручників. В першім ряді були би взірцеві пляни: Freiherr v. Hohenbruck, die Landwirtschaftlichen Bauten des Kleingrundbesitzes. Гогенбрук студиював також відносини і галицкі та буковиньскі. Чи однакож виготовив пляни будівель і для Галичини, того вже не знаємо. Другий підручник був би: Schubert, Taschenbuch der landwirtschaftlichen Baukunde, Weimar 1893. Можна би також використати діло під заголовком: „Klein aber mein“ (автора в сїй хвили собі не пригадуємо). Але вибачте, коли ми вискажемо сумнїв, чи Ви з даним предметом дасте собі раду. До того треба бути будівничим, треба уміти зробити плян і кошторис, треба знати закон будівельний, а то не така легка річ, як би може здавало ся. На друге питанє відповідь пізнїйше.— **Ст. Поп. в Жовт.**: 1) Як завести касу позичкову на селї? Треба насамперед знати яку. Каса пожичкова може бути громадска, значить ся, зверхність громадска заводить касу, старає ся о фонди для неї і завідує нею. Може також бути спілкова каса позичкова (систему Райфайзена), значить ся, люди з якоїсь громади стають до спілки, дають вкладки і тим способом творять капітал позичковий і ручать за касу своїм майном. В однім і другім случаю треба виготовити нас мперед статути і зареєструвати касу в суді окружнім яко торговельнім. Найдогіднїйший спосіб основуваня кас позичкових був би при читальни „Просьвіти“, бо ті читальнї мають право заводити у себе і каси позичкові а товариство „Просьвіта“ було би при тім помічне. — 2) Вольномулярство а масоньство єсть одно і то само. Се друге слово єсть лиш францускє і перед ним пропущено слово „franc“ („франк“), що значить: „вільний“; отже „franc maçon“ (чит.: „фран масон“) значить „вольний муляр“. Із сих двох францускигх слів виробив собі наш нарід своє слово: „фармазон“ і розуміє під ним мало що не самого чорта з пекла, а бодай якогось чарівника. Вольні мулярі суть то люди ворожі католицкій церкві, котрі хоч мусять бути християнами, не сьміють признавати ся до нїякого обряду християньского і творять товариства звані льожами. Они на своїх сходинах і при приниманю членів до товариства уживають всїляких тайних церемоний, при котрих т. зв. кельня мулярска і мулярский клевець грають також ролю. Чи назва їх пішла від тої церемонії, чи від того, що они в перших початках уважали ся за любителїв ремісла (н. пр. мулярства) чи як они кажуть, від того, що Господь Бог єсть яко сотворитель найвисшим будівничим — годі знати. Товариства вольних мулярів суть по найбільшій части в Німеччинї, Франциї, Анґлії і Італії, по трохи і в Астро-Угорщинї. У нас в краю їх нема. — **Ант. Д.**: 1) Лексикон а Енциклопедия єсть майже одно і то само, лиш під „лексиконом“ розуміє ся всю масу людского знаня уложену способом словаря, а під „енциклопедиєю“ (слово грецке, значить „круг образованя“ (більше фахове знанє н. пр. „енциклопедия рільнича“, де всї відомости господарскі суть уложені на спосіб словаря. Яку „енциклопедию“ і який „лексикон“ Ви маєте на думцї, не знаємо; длятого не можемо Вам сказати, що лїпше. Може у Вас на думцї якась польска „енциклопедия“, що мабуть значилоби то само що нїмецкий лексикон? Лексикони Брокгавза і Маєра рівно добрі, але сей послїдний о кілька сот слів більший. Нїмецкі лексикони суть під кождим взглядом лїпші, бо й оброблене і украшенє їх ілюстрациями перевисшає всякі инші вже длятого самого, що они розходять ся у великій масї і оплачують ся накладцям а ті можуть задля того і старати ся о їх доброту. Оба згадані лексикони можна буде тепер навіть дістати антикварично значно дешевше, лиш треба знати, де за ними питати. Антикварня A. Mejstrik-a (Wien I. Wollzeile 6) продає Брокгавза найновійше виданє по 50 зр. (замість 102 зр.) а Маєра по 42 зр. (замість 103 зр.) — 2) Рахунковість державна (Staats-Buchhalt.) єсть така сама як і загальна; відріжняє ся лиш самими предметами і правними постановами. Купіть собі в антикварни Köhler-a Львів ул. Баторого 28 лїтоґрафовані скрипти Черного (3 зр.) і Schrott-a рахунковість державну, після котрих питають при іспиті. Коли Ви переробили добре I. часть Schär-a то все піде легко. Що-до Schär-a, то Ви видко не вирозуміли давнїйших наших рад. — (Дальші відповіди пізнїйше.)

☛ (Просимо присилати питаня лиш на імя редактора **Кирила Кахникевича**, а не присилати анї марок анї карт кореспонденцийних до відповіди).

За редакцию відповідає: **Адам Креховецкий**

лазили від диму. Та й він за кождий раз промовив щире слово до мене.

— З капітана Смолєта — сказав він раз — ліпший чоловік, як з мене. А коли я так кажу, Джіме, то се щось вже значить.

Иншим разом вийшов він і мовчав якусь хвильку, а відтак схилив голову на бік та споглядав на мене.

— Чи той Бен Ґун при здоровім розумі?

— Та я того не знаю, сер — сказав. — Я і сам якось не можу того зміркувати.

— По правді сказавши, він таки й не може бути зовсїм при здоровім розумі — сказав на то доктор. — Чоловік, що через три роки сидів сам один на пустім острові і обгризав собі пальці, не може бути при такім розумі як я або ти. То вже так в людскій натурі. А хиба-ж ти не казав, що ему дуже хоче ся сира?

— Видко, пане, що він дуже сир любить — відповів я.

— Отже побачиш тепер, Джіме, сказав він на то — як то добре, коли хтось особливо любить якусь страву. Ти видїв мою табатєрку, правда? Але ти ще нїколи не видїв, щоби я з неї заживав табаку, а то з тої простої причини, що я в ній маю кусень пармезаньского сира — то єсть дуже поживний сир, котрий виробляють в Італії. Отже той сир дістане тепер Бен Ґун!

Ще перед вечерою поховали ми старого Тома та постояли хвильку з відкритою головою над его гробом. Топлива назношено вже споро, але все не тілько, щоби капітан був тим вдоволений, і він покивуючи головою сказав нам, що будемо мусїли на другий день більше увихати ся. Коли ми відтак з'їли своє мясо і випили ґроґу з коняку, стали три наші проводирі радити раду в кутї.

Здаєсь, що їм вже було не до жартів, бо з браку поживи мусїли би ми були далеко скорше піддати ся, заким би нам прийшла поміч. Вся наша надія опирала ся на тім, щоби ми як лиш найбільше могли вистріляти буканірів, аж би они піддали ся, або втекли з „Гіспаніолею“. З девятьнайцятьох їх лишило ся вже лиш пятьнайцять, двох було зранених, а один з них, — той що его коло пушки поцїлила сквайрова куля — тяжко ранений, а може вже й помер. Ми мали при кождій добрій нагоді стріляти до них, але при тім і самі як найбільше стерегти ся. А крім того числили ми ще й на двох важних наших союзників — на рум і клїмат.

Що-до першого то ми чули — хоч то було лиш пів милї (анґлійскої), — як они до пізна в ночи виробляли крики, а що-до другого, то доктор ручив, що їх до тиждня звалить пропасниця, тим більше, що они не мають нїяких ліків при собі.

— Коли їх борше не вистрілюємо — додав він — то они будуть раді, як зможуть втечи з шунером. То все-таки корабель, котрим можуть пустити ся на розбої на море.

— То перший корабель, який я стратив — сказав капітан Смолєт.

Я був такий змучений, що коли ляг спати, хоч, що правда, ще довго перевертав ся неспокійно, заснув так твердо як колода.

Другі були вже давно повставали і поснїдали та наносили топлива, коли мене пробудила якась голосна розмова. Я зачув, як хтось сказав: „Парляментарна хоругов!“ а відтак здивований додав: „Сам Зільвер!“

На ті слова схопив ся я на рівні ноги та протираючи собі очи виглянув крізь отвір до стріляня в стінї.

(Дальше буде).

З друкарнї В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера.